Open Monumentendag 2025

gemeente Oude IJsselstreek
13 september 2025 van 10 tot 17 uur

Erfgoed & Architectuur

Open Monumentendag 2025 is dit jaar op zaterdag 13 september. Het thema is Erfgoed & Architectuur. De slogan die erbij hoort is 'Vensters op het verleden, deuren naar de toekomst.' De nadruk ligt op het vieren van de rijke verscheidenheid aan historische gebouwen en de verhalen die ze vertellen.

Elk jaar kiest het Comité Open Monumentendag een plaats uit onze gemeente die het beste past bij het thema. Welke plaats komt dit jaar als 'hoofdact' in aanmerking? Ja natuurlijk zijn dat de gebouwen van het prachtig gerestaureerde industrieel erfgoed, het DRU Industriepark in Ulft. De DRU staat symbool voor de industrie in de Achterhoek, die sinds de 18e eeuw furore maakte. Lange tijd was de DRU de belangrijkste werkgever in de regio. Het Oude IJsselgebied wordt ook wel de bakermat van de Nederlandse gietijzerindustrie genoemd.

Mooi is ook dat we dit keer samenwerken met de afdeling Erfgoed van de DRU en met het Gelders Genootschap om iets bijzonders te realiseren, namelijk een erfgoedtour langs de gebouwen van de DRU.

Toevallig valt OMD samen met de opening van het culturele jaar van de DRU, dus u kunt nog meer interessants verwachten. Ook is er een soort 'Denkend aan DRU'. Misschien herinnert u zich dat dat enkele jaren geleden plaatsvond op de DRU. We organiseren dit jaar iets vergelijkbaars, en een preview-tentoonstelling Jan Toorop/Herman Heijenbrock. Er is nog meer te doen op het DRU-terrein, zo is het CIVON geopend. Elders in deze krant leest u er meer over.

We hebben nog iets bijzonders voor u. U weet dat er veel kunst rond het terrein van de DRU aanwezig is. Wilde u altijd al eens weten wie die gemaakt heeft en wat ze betekenen? We hebben een kunstroute gemaakt die erlangs gaat. Knip hem uit deze krant, of haal een exemplaar bij het Centraal Informatiepunt.

Ook in andere plaatsen in onze gemeente openen veel monumenten hun deuren en organiseren activiteiten die aansluiten bij het thema. Zie hiervoor het programma achterin. Het is een kans om meer te leren over de geschiedenis, de bouwstijlen en de betekenis van architectuur, en over de verhalen die erbij horen.

Om 13.00 uur is de uitreiking van de Monumentenprijs 2025. Die gaat dit jaar heel verdiend naar Wilbrinkshof, u weet wel, waar jaarlijks op OMD op authentieke wijze brood wordt gebakken, ook dit jaar!

Monumentenprijs 2025 voor Wilbrinkshof

De Monumentenprijs 2025 is toegekend aan Gwen van Roekel en Erik van Tertholen, de eigenaren en bewoners van de voormalige boerderij Wilbrinkshof op de Wals bij Gendringen. De prijs is hen toegekend vanwege de uitvoerige restauratie en renovatie van het rijksmonumentale pand Wilbrinkshof.

Ieder jaar met Monumentendag reikt het Monumentenplatform van de drie oudheidkundige verenigingen in de gemeente Oude IJsselstreek de Monumentenprijs uit aan een persoon/personen die zich bijzonder hebben ingezet voor behoud en restauratie van een monumentwaardig historisch pand in de gemeente.

Eeuwen

De geschiedenis van Wilbrinkshof gaat eeuwen terug. Het was een grote boerderij. De huidige driekapsboerderij, eigenlijk een T-boerderij met een grote deel en twee aangebouwde schuren, dateert van 1897, toen het na een brand werd herbouwd. Daarvoor was het een nog grotere boerderij, het voorhuis leek wel een soort kasteel, en had het een functie in het grootgrondbezit van de Wals.

Berendsen

De meeste grond op de Wals was van Tenkink uit Hummelo; ook Wilbrinkshof was van hen. Generaties Berendsen boerden op deze grote pachtboerderij, 100 jaar lang. Toen de eigenaar steeds meer percelen begon te verkopen, kocht Henk Berendsen de boerderij, als pachter zou hij alles kwijt zijn geweest. Het grote pand met het bakhuis, inmiddels rijksmonument geworden, bleef met de andere schuren in gebruik. Zoon Bernard boerde nog een tijdje door, tot eind jaren 1980, maar het nodige onderhoud lukte hen niet meer. Er was geen opvolger binnen de familie. De jongste dochter Jeltje woonde er nog 20 jaar maar toen moest ze toch besluiten het te verkopen.

Authentiek

Gelukkig kwam er een goede koper. Eind 2015 ging het over in handen van Gwen van Roekel en Erik van Tertholen. Ze vielen voor het pand waar jarenlang niets aan gedaan was en dat er zo authentiek uitzag, voor de rust en het land eromheen.

Ze kochten het en maakten het op een moderne wijze geschikt voor bewoning, voor henzelf èn voor gasten. Van binnen is er veel veranderd. De grote deel is eigen woonruimte geworden, met overal vloerverwarming. Er zijn drie appartementen, met eigen keuken en terras (zie de website www.wilbrinkshof.nl). Van buiten is er bijna niets veranderd, of, voor wie heel goed kijkt, ziet zonnepanelen op het tussendak en dakvensters in de woonkamer/keuken. Het is allemaal gelukt, met veel overleg, want het is wel een rijksmonument. Het verkrijgen van de vergunningen was dankzij geweldig meedenken van de gemeente Oude IJsselstreek en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed geen probleem; de Provincie, die bij een rijksmonument ook betrokken is, deed iets moeilijker... Talloze historische elementen van buiten en van binnen zijn bewaard gebleven.

Zaterdag 13.00 uur

De feestelijke uitreiking van de Monumentenprijs zal plaatsvinden op Wilbrinkshof, tussen het brood bakken door, Munsterweg 3, Wals bij Gendringen, begin van de middag al, om 13.00 u. De prijs bestaat uit een fraaie oorkonde met pentekening en een eenvoudige historische en bouwkundige beschrijving van het pand. Ze verdienen deze prijs vanwege het behoud van het historische pand met nieuwe functies en de toepassing van duurzaamheid.

Gwen en Erik van Wilbrinkshof

’In 2015 kwam Wilbrinkshof op ons pad, we wilden wat rustiger wonen en Gwen wilde graag een tuin en een hond. We vielen direct voor de boerderij; die was nog helemaal in de originele staat. Bij de bezichtiging liet Jeltje Berendsen alles uitgebreid zien, het was overduidelijk een ’opknapper’. In de schuur was aan beide kanten nog de grup aanwezig, het hooi lag nog op de hilde. Eenmaal verhuisd waren we blij verrast met de grote saamhorigheid op de Wals, daar is een actieve gemeenschap. In 2016 begonnen we met de werkzaamheden. Buren, vrienden en familie kwamen ons in de weekenden en vakanties helpen, en werden natuurlijk beloond met lekker eten en drinken. We wonen er nu 10 jaar en voelen ons bevoorrecht om op deze prachtige historische boerderij te mogen wonen. We hebben allebei van jongs af aan genoten van de gastvrijheid en nabuurschap van anderen. Dus vinden we het vanzelfsprekend om deze prachtige locatie open te stellen voor anderen.’

Uitgezonden naar West-Afrika

Gwen en Erik ontmoetten elkaar in Benin in West-Afrika waar ze beiden werkten voor een vrijwilligersorganisatie in de ontwikkelingshulp. Erik werd in 1983 na zijn HTS uitgezonden door de SNV (Stichting Nederlandse Vrijwilligers). Hij werkte in een team van 4 SNV-vrijwilligers die 124 scholen bouwden in de grensgebieden van Benin en nog wat ziekenhuisjes en bevallingcentra. Hij werkte er in totaal 4½ jaar. Gwen studeerde Franse literatuur en economische geografie aan de Universiteit van Iowa en werd uitgezonden door het Peace Corps van de Verenigde Staten. Ze leidde gedurende 3½ jaar meerdere tropische landbouwprojecten samen met lokale landbouwdeskundigen.

Naar Amerika

In 1986 kwamen ze terug uit Afrika en trouwden in Nederland. Daarna verhuisden ze naar Californië in de VS waar ze 7-8 jaar bleven. Ze hadden elkaar beloofd een tijd in hun beide herkomstlanden te wonen en te werken om beide culturen te leren kennen. Erik vond in LA direct werk bij een architectenbureau, met zijn HTS was dat geen enkel probleem. Gwen deed er haar Masters in Speech Communication en werkte als community-consultant.

Nederland

Eind 1994 kwamen ze naar Nederland en bleven hier want hier konden ze pensioen opbouwen. Ze kochten een rijtjeshuis in Woerden waar veel aan moest gebeuren, een jaren 1960-woning. Maar Erik is handig en ze hadden een goede aannemer. Het was een mooie test voor de restauratie van hun volgende project, een rijksmonument aan de Nieuwegracht in Utrecht, een klein huis met veel verdiepingen. Tijdens de bezichtiging kwam de sigarenlucht naar buiten… alles moest gestript worden, maar het was prachtig, met een mooi uitzicht, midden in de binnenstad.

De Volgende Stap

’We woonden 13 jaar met plezier in Utrecht, maar het is een studentenstraat en er is altijd lawaai.’ Erik werkte als senior consultant onder andere bij Schiphol. Hij was toe aan een ander klusproject in zijn privétijd. Gwen was senior-advisor bij een bedrijf voor maatschappelijk verantwoord ondernemen in Arnhem. ‘We waren rond de 55 en als we iets anders wilden, moesten we het nu doen.’ Zo kwamen we bij Wilbrinkshof terecht. De Wals was wel iets verder weg dan Utrecht, maar Erik was gewend om te reizen voor zijn werk. Gwen kon makkelijk naar Arnhem voor haar werk.

De verbouwing

’De gemeente was heel blij dat we iets met Wilbrinkshof wilden doen. Deskundigen van de gemeente en van de Rijksdienst waren heel meedenkend. Het eerste jaar waren we druk met vergunningen regelen. Aan de buitenkant mocht niks veranderen maar we konden toch al snel aan de slag met zonnepanelen en enkele dakramen. Het belangrijkste was het wind- en waterdicht maken wat neerkwam op het vervangen van de daken. Gelukkig konden de bestaande dakpannen bijna allemaal hergebruikt worden. Aannemer Rob Bruins hielp mee bij de grotere werkzaamheden zoals het storten van de vloeren en het plaatsen van de grote ramen.’ Erik en Gwen wonen er nu tien jaar. Ze hebben in totaal 1,2 ha, dat zijn huis en erf, boomgaard en kapschuur en natuurlijk het bakhuisje.

Een hele klus

’Brood bakken in het bakhuisje is een vak apart, het kost ongeveer 1 maand 1 fte aan voorbereiding en uitvoering: opbouwen, 2 dagen van tevoren de oven opwarmen, hout verzamelen, deeg bij een bakker regelen. Een heel team in de tuin om brood te snijden, drankjes en muziek regelen. De bakkers moeten bekend zijn met de oven dus ze moeten de eerste keer oefenen. Het is een hele klus maar het is heel leuk.’ Gwen en Erik doen het nu met hun vrijwillige bakkers, buren en vrijwilligers voor de 8e keer. Erik is de pyromaan en zorgt dat de oven op temperatuur is. Ze bakken in twee dagen 3-400 broden. Dat is een belangrijk deel van hun vrijwilligerswerk, verder is Gwen actief bij de Bomengroep van de gemeente Oude IJsselstreek, Erik is nog bezig met klussen en beiden vangen de gasten op. Ze hebben drie gastenverblijven, volledige self-catering appartementen met keuken en eigen badkamer en terras.

Zo troffen we Wilbrinkshof aan

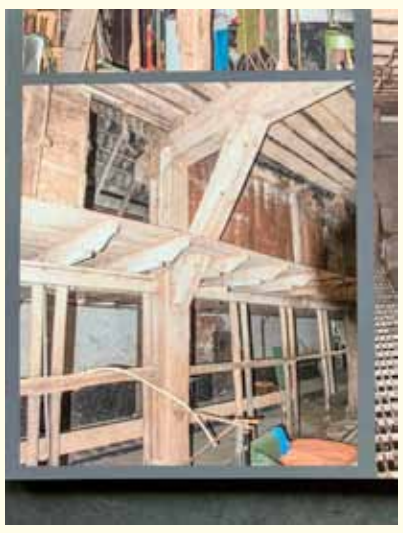

Na de verbouwing/restauratie

Bakkers Wim Grevers en Kayleigh Nas aan het werk

Erik (69): ’Ik ben geboren in Emmen, mijn vader was gemeente-ambtenaar en ons gezin - ik heb nog twee broers - verhuisde regelmatig vanwege promoties van mijn vader. Totdat hij in Nijverdal directeur Gemeentewerken werd tot zijn pensioen. Ik zat toen op de HTS in Hengelo.’
Gwen (65): ’Ik ben geboren in Iowa, de Verenigde Staten van Amerika. Mijn vaders voorouders, Van Roekel (uit Ede-Wageningen), emigreerden rond 1850 naar Amerika. Emigranten konden daar in die tijd een stuk grond krijgen om een boerderij te beginnen. Mijn vader was boer van een gemengde boerderij met circa 500 ha, een gemiddelde hoeveelheid grond in dat land. Ik heb twee zussen en een broer.’

Gwens communicatievaardigheden komen goed van pas en de resultaten van Eriks verbouwing worden gewaardeerd.

De Smokkeltocht

Zondag 14 september

Van alle tijden

Smokkelen is van alle tijden. Tot op de dag van vandaag proberen smokkelaars grenswachten te slim af te zijn. ’s Nachts via talloze sluiproutes, overdag verborgen in allerlei voorwerpen. Smokkelverhalen van vroeger en nu, verhalen die al vaker zijn verteld en nog steeds verteld moeten worden. Die verhalen komen tot leven tijdens de Smokkeltocht of Schmuggeltocht.

Achtste

Voor de achtste keer organiseren culturele instellingen in het gebied van Emmerich am Rhein, Montferland, Oude-IJsselstreek, Isselburg en Zevenaar deze unieke fietstocht, waar iedereen aan kan deelnemen.

Starten

Er zijn twee routes en men kan starten bij het Rheinmuseum Emmerich, Heemkundekring Bergh in ’s-Heerenberg, Heimathaus Anholt, OVGG DRU-Industriepark in het Ketelhuis en Heemkundekring Rijnwaarden Dijkmagazijn Aerdt. De routes volgen de vroegere smokkelroutes tussen Nederland en Duitsland, waar fietsers onderweg verschillende oude grensovergangen passeren. Daar zullen ze worden gecontroleerd op smokkelwaar door ‘douane-beambten’.

Contant

Starten kunnen de deelnemers tussen 10.00 en 14.00 uur op bovengenoemde locaties. Voor slechts € 5,00 per persoon ontvangt men een route, een smokkelpaspoort en smokkelwaar. Kinderen gratis. Aanmelden vooraf is niet nodig. Let op: startbewijs contant betalen. Op alle startlocaties is koffie en thee verkrijgbaar en er zijn elektrische oplaadpunten aanwezig.

Voor het volledige programma en de locaties kunt u terecht op www.rheinmuseum-emmerich.de

OMD bij het DRU Industriepark: beleef het verleden, ervaar de toekomst

Op zaterdag 13 september zet het DRU Industriepark in Ulft zijn deuren wijd open voor Open Monumentendag. Het wordt een dag waarop verleden en toekomst elkaar ontmoeten. Een dag om door de oude gebouwen te dwalen, nieuwe verhalen te horen en te genieten van alles wat dit bijzondere terrein te bieden heeft. Van cultuur tot innovatie, van herinneringen tot ontmoetingen.

Van ijzergieterij tot cultuurcentrum

Het DRU Industriepark bestaat uit een groep historische gebouwen die vroeger samen een groot industriecomplex vormden. In 1754 begon het allemaal met een 'Ysermolen', gebouwd op de plek waar eerst een watermolen stond. Deze ijzermolen werd later bekend als de 'Olde Hut'. Later, in 1774 namen Diepenbrock en Reigers het bedrijf over. Sindsdien kennen veel mensen het als DRU: Diepenbrock en Reigers Ulft. Als tweede ijzergieterij van het land groeide de DRU uit tot een centrum van vakmanschap, innovatie en werkgelegenheid. Het geluid van smeden, het gloeien van ijzer. Generaties Ulftenaren vonden hier hun werk en identiteit. Vandaag de dag zijn de imposante fabriekspanden prachtig gerestaureerd. In plaats van gieterijen vind je er nu een theater, een bibliotheek, het CIVON innovatiecentrum, horecagelegenheden, een bijzondere plek om te trouwen en een veelzijdig cultureel programma. Een plek waar het industriële verleden zichtbaar blijft, maar waar ook volop ruimte is voor nieuwe ideeën.

Nieuwe erfgoedtour: verhalen die blijven leven

Tijdens Open Monumentendag wordt een nieuwe digitale erfgoedtour gelanceerd die je met je eigen telefoon of tablet kunt doen. Je wandelt langs de gebouwen op het terrein en de audio en media nemen je mee in het verhaal van de DRU. Historische foto's, verhalen en feitjes komen tot leven. Je krijgt informatie over de architectuur en de oude functies van de panden. Je ontdekt niet alleen wat hier gemaakt werd, maar ook wie hier werkten. De mannen en vrouwen die dag in dag uit het vuur trotseerden, hun vak leerden en doorgaven. De DRU nodigt bezoekers uit om eigen herinneringen en verhalen te delen, zodat de geschiedenis levend blijft voor volgende generaties. De informatie om de tour te lopen is te vinden bij het VVV Inspiratiepunt Oude IJsselstreek.

Feestelijke opening van het culturele seizoen

In de middag en avond wordt het nieuwe culturele seizoen van de DRU feestelijk geopend. Verwacht een sfeervolle mix van muziek, theater, exposities, lekkere hapjes en drankjes. Het wordt een inspirerende start van een seizoen vol creativiteit en ontmoeting. Ontdek wat er komend jaar op het programma staat, ontmoet makers en laat je verrassen door korte optredens op onverwachte plekken. Het DRU Industriepark barst dit seizoen van de activiteiten: van livemuziek, theater en familievoorstellingen tot culinaire avonden bij het Ouhrlokaal, zakelijke bijeenkomsten, bruiloften, personeelsfeesten en vergaderingen. Het poppodium en theater brengen een mix van grote namen, nieuw talent en dansavonden, terwijl het Ouhrlokaal en Portiersgebouw ruimte bieden voor vieringen en meetings. Bezoekers ontdekken bovendien erfgoed in de DRU Expo, techniek bij het CIVON Innovatiecentrum en inspiratie bij het VVV Inspiratiepunt. Kortom: het hele jaar door een plek waar verleden, heden en toekomst samenkomen.

Huiskamergesprek met wethouder en gasten

De officiële opening van Open Monumentendag wordt gedaan door de wethouder, gevolgd door een huiskamergesprek onder leiding van Marcel Rözer. Samen met gasten wordt gesproken over de geschiedenis van het DRU-terrein, de invloed op kunst en cultuur en de manieren waarop dit erfgoed wordt doorgegeven aan nieuwe generaties. En over Toorop en Heijenbrock.

Kunst en industrie

Speciaal aandacht is er voor twee kunstenaars: Jan Toorop en Herman Heijenbrock. Toorop was tussen 1908 en 1927 onder de indruk van de kracht en toewijding van de ijzergieters in Ulft. Hij legde hun werk vast in bijzondere en krachtige schilderijen en tekeningen.

Zelfportretten van Toorop en Heijenbrock

Ook Heijenbrock had een fascinatie voor de industrie en alles wat daarbij hoorde. Kenners van de Stichting Jan Toorop vertellen tijdens het huiskamergesprek meer over hun bijzondere werk en de band met Ulft. Zie het artikel elders in deze krant.

CIVON Innovatiecentrum: techniek en historie

Ook bij het CIVON Innovatiecentrum, onderdeel van DRU Tech, is er van alles te beleven. Tussen 13.00 en 17.00 uur zijn er workshops, rondleidingen en demonstraties. Bezoekers kunnen onder andere het IJzermuseum bekijken en zelf aan de slag gaan in een van de technische werkplaatsen. Er zijn meerdere tijdsloten beschikbaar. Reserveer je plek via www.dru-industriepark.nl, of kom spontaan langs en informeer bij het VVV-DRU Inspiratiepunt.

Monumentendag

Het proces van de ijzergieterij in een muurschildering van Bert Taken

13 september wordt een dag vol verhalen, ontmoetingen en ontdekkingen. Of je nu komt voor de rijke historie, de kunst, de techniek of gewoon de sfeer, bij het DRU Industriepark beleef je erfgoed op een manier die je bijblijft.

15 jaar DRU

CIVON Innovatiecentrum

Piano, rijtuigen en leifruit op Huis Landfort

Het landschappelijke park op het huiseiland en de moestuin zijn geopend. Op het huiseiland zijn twee rijtuigen te bewonderen. U kunt de tuinen bezoeken in combinatie met een aangepaste rondleiding op de beletage van het landhuis.
Bloemkunstenaar Ben Clevers zal er fraai bloemwerk in bijzondere vazen opmaken en zijn bijzondere bladkunstwerken tonen. De Oekraïense pianiste Violetta Fialko geeft in het koetshuis twee keer een pianorecital.

Omdat 13 september ook Wereldleifruitdag is geeft tuinbaas Jan de Boer gedurende de dag rondleidingen langs het leifruit in de moestuin. Deze ambachtelijke techniek van kweken en snoeien stamt uit de zeventiende eeuw. In de Oranjerie worden diverse boeken, kaarten en tekeningen aangaande het historisch leifruit tentoongesteld. Deelname is mogelijk op vertoon van een entreeticket. Zie voor actuele informatie https://www.erfgoedlandfort.nl/

Open Monumentendag 13 september

Aannemingsbedrijf
JAN VAN DULMEN B.V.
Bouwen is vertrouwen

Zeddamseweg 24 • 7075 EE Etten • Tel : 0315 323 680
www.janvandulmen.nl

Lubbers Bouw
Etten - Hengelo Gld www.lubbers-bouw.nl

het bedrijf voor al uw
bouwwerkzaamheden

Rick Lubbers
Beethovenlaan 58
7075 BE Etten
0315-340154
0613367313

Al meer dan 140 jaar bouwervaring

Klusbedrijf Korten

Gespecialiseerd in:
- Onderhoud en vervanging van al uw zonwering
- Onderhoud en reparatie van al uw hang- en sluitwerk
- Glasvervanging voor kunststof, aluminium en houten kozijnen
- Timmerwerk en machinale houtbewerking

Klusbedrijf Korten - Oerseweg 3 - 7071 PP Ulft
06 208 101 36 - klusbedrijfkorten@outlook.com
www.klusbedrijfkorten.nl

warenhuis
Rietman
Kerkstraat 18 0315-640921

Combineer het gemak van internetverzekeren, met de volledige ondersteuning van uw tussenpersoon
www.mijnpolisonline.nl
vergelijk o.a.: auto, woonpakket, risico en uitvaartverzekeringen, reis, annuleringsverzekeringen, fiets en brommerverzekeringen
Rosier verzekering
Gendringen T: 0315-683578
Advieskantoor en Internetverzekeren

CONSIGN BOUWPLANBURO
Weth. van Akenstraat 22a,
7071 xv Ulft
0315 - 63 08 91
www.con-sign.nl
Uw partner voor al uw bouwplannen:
Frans van Elk

Netterden Groep
Zand en Grind | Winning en Verkoop

Azewijnsestraat 13, 7081 HL Gendringen

Tel. 0315 69 61 00

www.netterden.com

Elke keuken op maat gemaakt
Willing
GmbH

- Keukens
- Badkamermeubels
- Keukenrenovatie
- Meubels
- Slaapkamermeubels

(Bovenstaande ook als pakketprijs mogelijk)

Dreibömerweg 10
46419 Isselburg
Tel. 0049 2874 94 27 94

Keukens koop je waar ze gemaakt worden

Keukenapparatuur van Neff, Miele, Siemens en Atag
Alle apparaten inclusief montage voor een vaste lage prijs

www.willing-tischlerei.de
info@willing-tischlerei.de

Aannemingsbedrijf Gerritsen Ulft bv

Frank Daamenstraat 21 Ulft
Tel: 0315-683929
www.gerritsenulft.nl

Herman Heijenbrock

Zelfportret van Herman Heijenbrock

Heijenbrock (1871-1948) wordt ook wel de schilder van ijzer en vuur genoemd. Hij had een fascinatie voor het schilderen van de werkende mens in een wereld van techniek en machines. Inspiratie voor zijn werk vond hij in mijnen, havens, fabrieken en ijzergieterijen. De focus lag daarbij niet op het troosteloze leven van de arbeider maar juist de heroïek van hun werk voortkomend uit een heilig geloof in de vooruitgang die de techniek de mens zou brengen. Dit heeft ervoor gezorgd dat Heijenbrock in zijn werk een uniek kijkje geeft in de wijze waarop de productieprocessen in het begin van de 20e eeuw werden uitgevoerd. Veel van deze processen zouden anders niet of nauwelijks vastgelegd zijn.

Heijenbrock heeft met de oprichting van het Museum van de Arbeid aandacht gevraagd voor het werk van de gewone arbeider. Na de Tweede Wereldoorlog werd de naam van het museum veranderd in Nederlands Instituut voor Techniek en Nijverheid (NINT), in 1997 is het NINT overgegaan in science center NEMO in Amsterdam.

De werken van Heijenbrock bevinden zich onder andere in de collecties van Museum Helmond, Nederlands Openluchtmuseum, Rijksmuseum en het Zaans Museum. Ook de DRU heeft een vijftal werken van Heijenbrock, deels geschilderd in de ijzergieterij in Ulft. Het leven en werk van de schilder wordt in ere gehouden door de Stichting Vrienden van het werk van de industrieschilder Herman Heijenbrock.

In de ijzergieterij, pastel op papier 38,9 x 59,3 cm

In de fabriekshal DRU

Het leeghalen

Jan Toorop in Ulft

Zelfportret in potlood en zwart krijt, 1911, Museum Het Valkhof Nijmegen (l.)

De grote kunstenaar Jan Toorop was vanaf 1910 veel in Ulft. Hij was 20 jaar lang bevriend met de familie Deurvorst, die hem opdrachten gaf en werk van hem kocht. Toorop schilderde op de DRU en in het atelier dat hij had in Villa Zeno. Werknemers van DRU stonden model voor zijn werk, hij was vooral geinspireerd door hun fysieke kracht. Hij ontwierp vrijwel zeker het logo van de DRU dat nu nog steeds wordt gebruikt en experimenteerde met emaille voor zijn kunst. Toorop wordt met Mondriaan en Van Gogh beschouwd als de belangrijkste kunstenaar van Nederland rond 1900. De meeste mensen weten wel: Toorop in Nijmegen, in Domburg, Katwijk en Den Haag maar bijna niemand weet van de band van Jan Toorop met Ulft.

In 2028 is het 100 jaar geleden dat hij overleed. De in 2024 in Ulft opgerichte Stichting Jan Toorop wil aandacht besteden aan dit feit maar vooral wil de stichting realiseren dat voortaan iedereen weet dat Jan Toorop bij Ulft hoort.

In de Conferentiezaal zullen enkele werken van Jan Toorop te zien zijn. En aansluitend op de opening zal iemand van de Stichting Jan Toorop in het huiskamergesprek vragen over hem beantwoorden.

De IJzergieter, zwart en gekleurd krijt, 1920

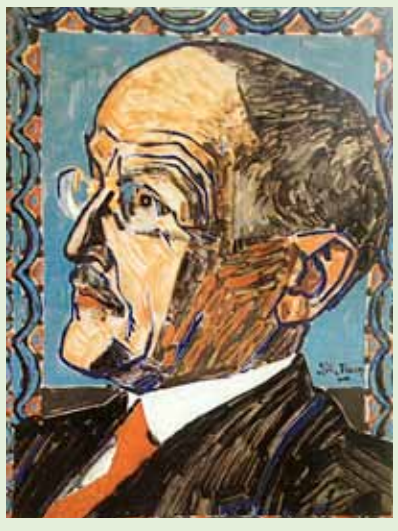

Frans Deurvorst, emaille op plaatijzer, 1916

OPEN MONUMENTENDAG

Kunstroute op het DRU Industriepark

- Start bij het VVV Inspiratiepunt
- Linksaf, richting N, na ca 30 m achterom kijken:
  Muurschildering, Bert Taken. Ware grootte, situatie 2e helft 18e eeuw, Monument voor de Arbeider.
- Naar fabrieksschoorsteen:
  'de Fakkel'. Met rondom foto's van oud-arbeiders van deze of andere metaalfabrieken. Cortenstaal, email op plaatstaal. Monument voor de Arbeider.
- Terug, voor serre langs, op Hutteweg rechtsaf. Bij bruggetje:
  'De Muze', Arild Veld, strips staal.
- Kijk naar de overkant langs De Doorsteek:
  Paaltjes en palen van Schrabacq en Postma, gietijzer geverfd. Stonden eerder in Amsterdam, toen waren ze blauw.
- In de groene scheg (dit is het riet), richting W:
  'Verhalenbank' en 'spreekstoel', roestvrij staal, Henk Ovink; stond eerder in Etten.
- Doorlopen tot aan Frank Daamenstraat:
  'DRU Kunstwerk', Thomas Weijenberg, woodcarver, met kettingzaag gevormd uit boomstam.
- Even terug en rechtsaf (richting Z):
  'Urban Oasis', groot object rond duurzaamheid, met zitbankjes. Er gaat verbruikte lucht onder in - het komt er gezuiverd boven weer uit. Idee en ontwerp Nico Wissing, dr. Bob Ursem e.a.
- Iets verderop, links van de weg, in zijgevel van de Badkuipenfabriek:
  Glas-in-loodraam, glazenier Joost Swarte, thema 'Duurzaamheid.'
- Doorlopen, richting N, tot bij DRU Laan, iets eerder linksaf:
  'The peaceful warrior', of 'De vreedzame krijger; Rik van Rijswick, van staalband gelast beeld. Betekenis: Heb je kwaad in de zin: blijf weg; verder iedereen welkom.
- Loop verder langs de SSP-Hal, rechts staat:
  Drie-armige lantaarn met bank; gietijzer en hout, geverfd. Schabracq en Postma; de objecten stonden van 1992 tot ca 2010 in Amsterdam, o.a. aan het Damrak.
- Loop verder tot onder de acacia-bomen:
  'Wortels' cortenstaal gelast, Cees Pronk; van expositie Oer-Kracht 2007.
- Rechtsaf Hutteweg op: links op voorplein Portiersgebouw:
  'De IJzergieter' brons, Chris Elffers.
- Op de hoek met de DRU-laan:
  'Phaeton', strijdwagen, cortenstaal, gelast; Jänis Pohl, van expositie Oer-Kracht 2007.
- Linksaf, tussen gebouwen (terras):
  Waterspeelplaats met fonteinen, stapstenen en een waterval over de kaart van de Oude IJssel en Aa-Strang. Aangeboden door gemeente Oude IJsselstreek. Door Buro Ontwerp en Omgeving Guido Baten
- Iets verderop:
  'Drie-dimensionaal', staal; Cees Pronk.
- Baileybrug over, links:
  Kunstwerk 'Pi-Thagoras' bestaande uit geometrische figuren, deels draaiend op de wind; diverse metalen. Han Lammers. Aangeboden door gemeente aan de Ring van Europese IJzersteden.
- Rechts:
  Hekwerk, poort met schilden: plaatsen van de Ring van Europese IJzersteden. Poort; onbekend; borden van plaatselijke smeden. Idee en uitvoering: Paul Klaasen, Leon-Marie Dekker; de IJzeren Ring.
- Rechtsaf over pad:
  'Mann mit Lamm', Alfred Bergmeister, van exposite Oer-Kracht 2007.
  Staal, uitgesneden met zeer sterke waterstraal.
- Terug, linksaf het bruggetje over, op Hutteweg rechts (de oude weg), naar DRU Industriepark

Fietsroute
Ulft – Doetinchem vice versa

De fietsroute loopt langs een aantal monumenten die deelnemen aan de Open Fietsroute.
De uitgeschreven route is verkrijgbaar bij de VVV's, bij het Informatiepunt bij de DRU en bij het Stadsmuseum in Doetinchem.

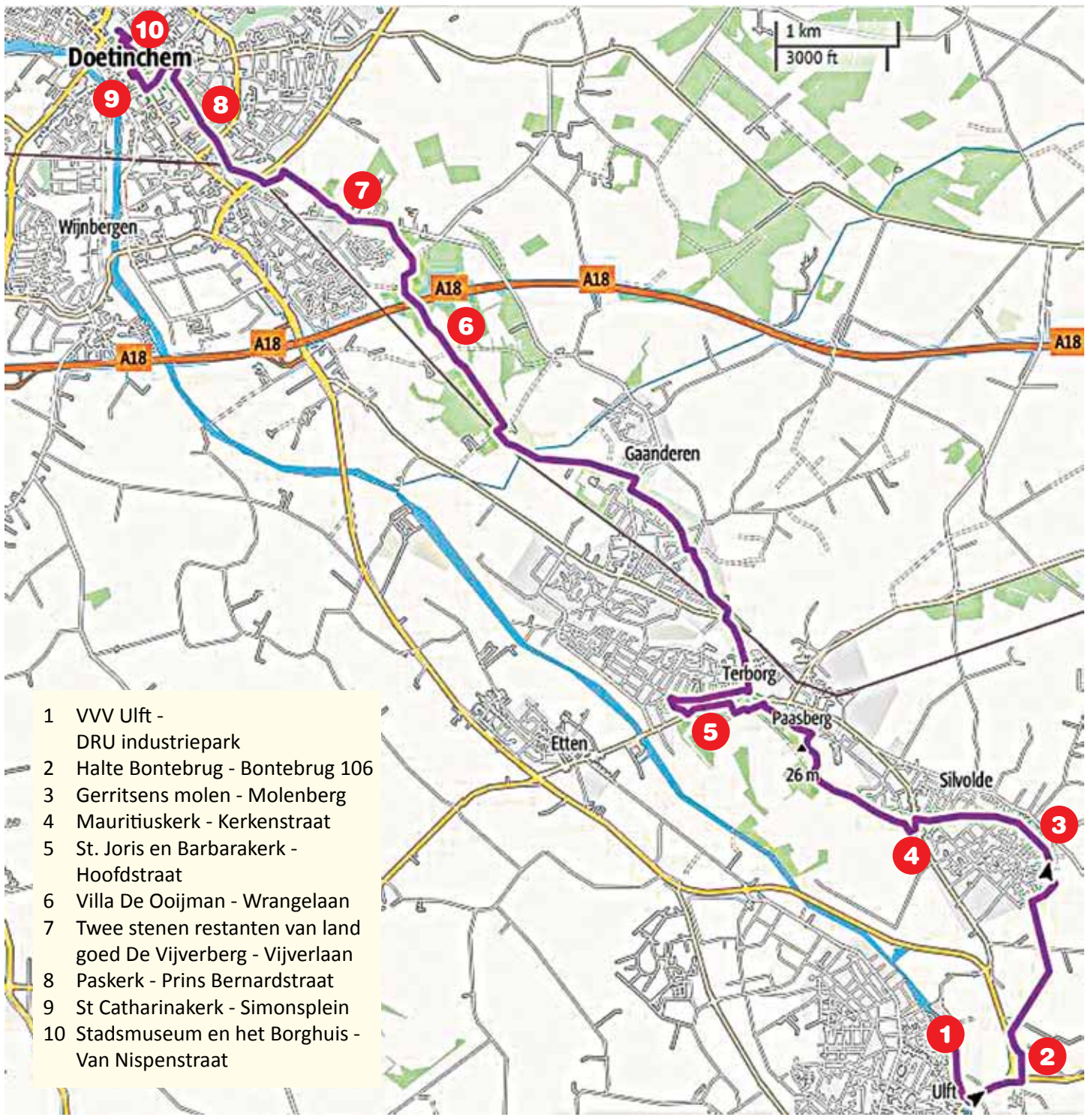

1 VVV Ulft - DRU industriepark
2 Halte Bontebrug - Bontebrug 106
3 Gerritsens molen - Molenberg
4 Mauritiuskerk - Kerkenstraat
5 St. Joris en Barbarakerk - Hoofdstraat
6 Villa De Ooijman - Wrangelaan
7 Twee stenen restanten van land goed De Vijverberg - Vijverlaan
8 Paskerk - Prins Bernardstraat
9 St Catharinakerk - Simonsplein
10 Stadsmuseum en het Borghuis - Van Nispenstraat

Kleurplaat en speurtocht

Deze kleurplaat kun je thuis alvast kleuren. Of je haalt op de dag zelf een exemplaar op dikker papier bij het informatiepunt in de tent bij de DRU om hem daar te kleuren. Inleveren bij het informatiepunt. Ook kun je een leuke speurtocht doen!

MAAK KANS OP EEN LEUKE PRIJS!

NAAM:
LEEFTIJD:
ADRES:
TEL. NR:

DRU INDUSTRIEPARK

DRU

Programma Open Monumentendag

zaterdag 13 september 2025 Oude IJsselstreek

Bezoek de monumenten en activiteiten tussen 10.00 en 17.00 uur tenzij anders aangegeven.

Ulft

DRU Industriepark, Hutteweg 24, Ulft

- **Opening** door wethouder Janine Kock 10.00 uur bij de IJzergieter op het voorplein van DRU Industriepark. Het OMD-informatiepunt is te vinden onder de party-tent bij de VVV. Kleurplaten en fiets/wandelroutes zijn hier verkrijgbaar.
  Aansluitend is tot ca 11.30 uur in de Conferentiezaal een huiskamergesprek over de geschiedenis van DRU, ervaringen van oud-werknemers, Toorop en Heijenbrock onder leiding van Marcel Rözer.

- **Digitale Erfgoedtour, met audio en media** langs de verschillende gebouwen op het terrein, met informatie over de architectuur en de oude functies van de panden. Informeer bij de VVV.

- **13.00 – 17.00 CIVON** workshops, rondleidingen en demonstraties. IJzermuseum, zelf aan de slag in een van de technische werkplaatsen. Reserveer een plek via www.dru-industriepark.nl of informeer bij de VVV.

- **Kunstwandelroute**
  op het DRU-terrein, haal de route bij het informatiepunt bij de VVV.

- In de middag en avond wordt het **nieuwe culturele seizoen** van de DRU feestelijk geopend met een sfeervolle mix van muziek, theater, exposities, hapjes en drankjes. Je kunt makers ontmoeten en korte optredens zien op onverwachte plekken.

Gendringen

- **Bakhuisje Wilbrinkshof Munsterweg 3**

10.00 - 14.30 uur: er wordt vers brood gebakken in het historische bakhuisje. Brood, koffie en thee zijn verkrijgbaar in de tuin. Live muziek door André Gerritsen.
13.00 uur Monumentenprijsuitreiking aan de huidige eigenaars van de gerestaureerde Wilbrinkshof door het Monumentenplatform.
Gwen en Erik namen Wilbrinkshof in 2015 over van de familie Berendsen die de boerderij ruim 100 jaar hadden gerund. Ze restaureerden en verbouwden het pand en realiseerden drie appartementen voor gasten. Hoe deze twee wereldreizigers in Oost-Gelderland belandden, vertellen ze graag.

- **Gedenk- en wandelpark 't Olde Kerkhof Walseweg 2**

De Stichting Opdat Wij Niet Vergeten Gendringen-Wisch 1940-1945 bracht het thema '80 jaar' onder de aandacht en realiseerde hier een monument. Op Monumentendag geeft het bestuur uitleg over de totstandkoming en betekenis van het monument OWNV (Opdat Wij Niet Vergeten) waar jaarlijks de 633 burger- en militaire slachtoffers worden herdacht die zijn omgekomen in de voormalige gemeenten Gendringen en Wisch. Het boek 'Tussen Grens en Hoop Gendringen-Wisch '40-'45 Verhalen door de ogen van de burgers in oorlogstijd' is te koop. U kunt natuurlijk ook het oude kerkhof bezoeken.

- **St. Maartenkerk Grotestraat 28**

Deze protestantse kerk is in de 15e eeuw gebouwd en ging tijdens de reformatie over van de katholieken naar de protestanten. Bij een brand in 1830 waren alleen delen van de toren over. De heropgebouwde kerk werd in 1835 geopend. In de voorgevel van de lichtgekleurde zaalkerk is een vierkante toren verwerkt die een relatief hoge achtkantige naaldspits heeft. Het orgelklavier uit 1841 is van de firma Nolting en zal door diverse organisten op in principe elk uur worden bespeeld. Vrijwilligers verstrekken historische gegevens.

Monumentenprijs

Wilbrinkshof, Munsterweg 3 Gendringen

Om 13.00 uur wordt de Monumentenprijs uitgereikt aan de huidige eigenaars Gwen van Roekel en Erik Tertholen door het Monumentenplatform.

Megchelen

- **De Moezeköttel, Asbroek 2**

11.00 – 17.00 uur Deze gerestaureerde noodwoning uit WO2 is geopend voor publiek. De vrijwilligers heten u van harte welkom voor een beetje nostalgie en gezelligheid. In 1840 was het een boerderij, waarvan het woongedeelte in maart 1945 bij de bevrijding van Megchelen werd vernield. Het achterhuis met de deel en de stal was nog intact. Voor de bewoners werd een noodwoning gebouwd met één slaapkamer. In 2012 is begonnen met de herbouw van de Moezeköttel.

- **De St. Antoniuskapel in Megchelen is dit jaar NIET open.**

- **Huis Landfort, Landfortseweg 4**

Om huis, tuin en moestuin te bezoeken moet u vooraf een kaartje reserveren. Er zijn rondleidingen, er staan koetsen en er zijn pianorecitals. Zie elders in deze krant en op de site van sEL.

Sinderen

- **Maalderij De Nieuwe Molen Keurhorsterweg 5**

De molen is in 1926 gebouwd ter vervanging van de oude standerdmolen uit 1671. De originele molenstenen e.d. worden nog altijd aangedreven door de Thomassen dieselmotor uit 1930. In 2024 is de bakkerij waar vroeger roggebrood werd gebakken, gerestaureerd. Op OMD wordt in de maalderij graan voor veevoer gemalen, in de bakkerij wordt in de steenoven brood en ander lekkers gebakken en verkocht (contant betalen of met QR).

Breedenbroek

- **Kempermolen Molenweg 23**

De korenmolen is in 1882 gebouwd door molenmaker Kreeftenberg en in 1975 en 2002/2003 gerestaureerd. De molen was altijd in het bezit van de familie Kemper, vandaar de naam. Johan Kemper richtte in 1992 de Stichting Kempermolen op om de toekomst van de molen te waarborgen.
De molen, die zal draaien en bij voldoende wind ook malen, is geopend en de vakantielofts in de voormalige maalderij en de binnentuin kunt u bekijken. Op panelen is de historie van de familie Kemper, de molen, de maalderij en de oude bakkerij te zien. Natuurlijk zijn ook de Kemper kaneelbeschuitjes (die nu Achterhoekse beschuitjes heten) verkrijgbaar.

Silvolde

- **Halte Bontebrug Bontebrug 106**

Kent u ze nog? Sun Light, Vim, pruimtabak, Henco, Maggi en Erdal. Deze en andere 'golden Oldies' zijn te koop in de oude kruidenierswinkel met monumentale bakkerij. De winkelbel rinkelt, in de grutterskast met emaille naamplaatjes zitten bloedworstkruiden, gort en griesmeel. De kassa en koffiemolen sieren de toonbank. In de oude bakkerij kan de bakker elk moment binnenlopen.

- **Protestantse Gemeente Kerkenstraat 6**

10.00 – 16.00 uur de kerk is open. Onder begeleiding en op eigen risico kunt u de toren beklimmen. In de toren krijgt u uitleg over het slaan van de tijd en het luiden van de klokken. In de kerk is een foto-expositie over de verbouwingen en er is informatie te koop over de historie van de kerk. In De Sprank is een toilet.

- **De Gerritsensmolen Molenberg 4**

De molen is open. Er is een kleine expositie van verschillende molens die in Nederland voorkomen. Bij voldoende wind wordt er koren gemalen tot meel.
Vroeger heette de molen Beltermans molen, naar Bernardus Bongers van boerderij de Belterman, die de molen in 1856, met steun van de leerlooiers/broers Borggreven, op een natuurlijke hoogte zelf bouwde. De firma Kreeftenberg bouwde de kap van de korenmolen. In 1887 kwam de molen in bezit van de familie Gerritsen tot 1926. Na andere eigenaren kocht de familie de molen in 1950 terug. In 1968 volgde een grote restauratie. In de jaren '70 draaide de molen weer.

Etten

- **Maartenskerk of Oude Kerk, Oudekerkstraat 2**

De protestantse kerk is geopend. Op initiatief van Willem II van der Leck, Heer van Bergh, werd de kerk rond 1440 gebouwd op de locatie waar sinds circa 1000 reeds een kerkje stond. Het middeleeuwse kerkgebouw is eigendom van de 'Stichting Gelderse Kerken' en wordt elke twee weken gebruikt, om en om met de protestantse kerk in Terborg die de kerk nog wel in eigendom heeft.

Terborg

- **Sint Joris- en Barbarakerk, Hoofdstraat 91**

De protestantse kerk is door de eeuwen heen in delen gebouwd en vervangen. Het priesterkoor is het oudste gedeelte en stamt uit 1517. Hier zijn vier maniëristische grafzerken. Nadat de vorige in 1723 afbrandde, werd in 1746 de huidige bakstenen toren gebouwd naar een ontwerp van Gerrit Ravenschot. De toren heeft twee zandstenen entrees met bovenop een torenhelm en koepel. Het orgel is van Carl Friedrich August Naber uit 1847.

Voorst

- **Korenmolen, Grensweg 13a**

11.00- 16.00 uur geopend. In 1867 bouwde Willem Stapelbroek van de boerderij Klein Immink een windkorenmolen. Zijn zoon Willem was de molenaar en daarna zijn schoonzoon Jannes van Hal. Die begon in 1905 ook een café, de voorloper van Restaurant Van Hal. Tijdens WO2 liep de windmolen flinke schade op, gevolgd door een blikseminslag in 1950. De molen raakte in verval. In 1999 startte de Stichting Korenmolen Voorst de restauratie. In 2010 werd de molen feestelijk geopend. Korenmolen Voorst zoekt vrijwilligers.

Varsseveld

- **Museumboerderij het Hofshuus Leemscherweg 24**

Het museum is op zondag 14 september (op zaterdag niet, dan is de KRAMP-run) geopend en er zijn kraampjes, muziek, oude ambachten etc. De museumboerderij toont verzamelde voorwerpen die 'uit het leven gegrepen' zijn. Verdwenen aspecten van onze voorouders komen weer tot leven. Een gedeelte van de collectie is boven en alleen toegankelijk via een trap.

- **Het Witte Kerkje Doetinchemseweg 5**

In het Witte Kerkje is een expositie te zien van Ineke Lohmann-Pellen. Haar veelal kleurrijke schilderijen getuigen van een spiritueel bewustzijn waarin aarde, lucht, water en vuur een hoofdrol spelen.

Klassendag

Op vrijdag 12 september is het Klassendag. Kinderen van groep 7 en 8 bezoeken een monument. Helaas doet dit jaar alleen Basisschool Dynamiek in Terborg mee, vier klassen bezoeken elk een 'eigen' monument: Villa Kalff, een voormalige leerlooierij, de protestantse kerk en het kantongerechtsgebouw in Terborg werken mee waarvoor hartelijk dank. Hopelijk doen volgend jaar meer basisscholen mee. Het comité heeft dan wel enkele vrijwilligers nodig voor de organisatie in de diverse dorpen.

- **Molen de Engel, Hiddinkdijk 4**

De molen is geopend en er zijn pannenkoeken-, spelt- en tarwemeel te koop en bloem. De molenaars verzorgen regelmatig rondleidingen waarbij - bij geschikte omstandigheden - het voorleggen van een zeil of in een wiek klimmen tot de mogelijkheden behoren.
Molenaar Arendsen liet de molen in 1849 bouwen. In april 1929 zette eigenaar H. Beeftink molen en omringend terrein te koop. Een buurman kocht de romp en de grond. In 1975 begon molenmaker Beckers de restauratie. Door haarscheurtjes in de roeden stond de molen lang stil en pas in 2018 kwam hij weer op gang. Maar de molenaars maalden al die tijd op de motor en bleven bezoek ontvangen. Gelukkig is de molen nu weer een windmolen.

Anholt

- **Het Heimathaus Hohe Strasse 10**

Het Heimathaus, de lokale geschiedkundige vereniging die sinds 1947 bestaat en sinds 2008 een eigen onderkomen heeft in de voormalige slagerij Lange, is helaas NIET geopend; volgend jaar weer wel. Op zondag 14 september is het Heimathaus WEL geopend. Er zijn rondleidingen door de afzonderlijke collecties in het museum en er wordt koffie met gebak aangeboden. Ook is de Eiskeller aan Schneidkuhle 9 geopend. Tegelijkertijd is het Heimathaus start- en stempelpunt voor de op die dag te houden Duits-Nederlandse smokkeltocht. Details over de Schmuggeltocht komen tijdig op de website www.anholt-heimatverein.de te staan. Zie ook het artikeltje elders in deze krant.

Fiets- en wandeltochten

- **NIEUW** is de digitale erfgoedtour langs verschillende gebouwen op het terrein van het DRU Industriepark, met informatie over de architectuur en de oude functies van de panden.
- **NIEUW** is ook de kunstwandelroute langs alle kunstwerken op en om het terrein van het DRU Industriepark. De route is toegankelijk voor scootmobiel, rolstoel, kinderwagens en handbikes.

- Er is ook een fietstocht Ulft - Doetinchem vice versa.

Informatiepunt

Bij het VVV-Inspiratiepunt staat een partytent waar je meer informatie kunt krijgen over de activiteiten. Daar zijn ook de fiets- en wandelroutes te krijgen. Ook is er een leuke SPEURTOCHT voor de kinderen, en een KLEURPLAAT. Je kunt mooie prijsjes winnen!

VRIJWARING VAN AANSPRAKELIJKHEID
Elke deelnemer neemt op eigen risico deel aan het gehele evenement Open Monumentendag 2025. Door deel te nemen accepteert u de volgende voorwaarden van de organisatie:
De organisatie aanvaardt geen aansprakelijkheid voor: **1** gezondheidrisico's van de deelnemer in verband met deelname aan het evenement **2** voor schade aan uitrusting (fiets, kleding etc.) **3** voor diefstal of verlies (fiets, kleding, tassen etc.). Iedere deelnemer is zelf verantwoordelijk voor de verkeersgeschiktheid van het voertuig waarmee men reist en men is zelf strafrechtelijk en civielrechtelijk aansprakelijk voor eventuele schade. De fietstocht vindt plaats op openbare wegen en paden. De deelnemer dient zich te houden aan de geldende wettelijke verkeersregels; in het bijzonder dient men voorzichtig te zijn bij het oversteken van wegen en kruispunten. De fietsroute is geschikt voor handbikes. De deelnemer stemt ermee in dat foto's, filmopnames en interviews die eventueel van hem/haar zijn gemaakt in verband met zijn/haar deelname aan het evenement mogen worden verspreid en online of in gedrukte media gepubliceerd zonder aanspraak te maken op een vergoeding.
Wij wensen alle deelnemers en bezoekers een geweldige dag en véél plezier bij het bezoeken van de evenementen en open monumenten. Comité Open Monumentendag Oude IJsselstreek

OPEN MONUMENTENDAG